

Márton Z. Bagyura¹ 316.334.56-026.48(439-191.8)"2012/2021"
HUN-REN Centre for Social Sciences 316.644:314.15-026.48(439-191.8)"2012/2021"
Budapest (Hungary) 911.374.1(439-191.8)"2012/2021"
Semmelweis University, Institute of Mental Health *Original scientific paper*
Budapest (Hungary) Submitted 24/11/2023
Revised 15/01/2024
Accepted 15/01/2024
doi: [10.5937/socpreg58-47892](https://doi.org/10.5937/socpreg58-47892)

A LIFE COURSE PERSPECTIVE ON SUBURBANISATION

Abstract: The paper explores the dynamics of migration from city to suburban area within the Budapest metropolitan area, framed within the life course approach. This approach posits that life events and prior residential experiences shape individuals' migration decisions, with a focus on the interconnectedness of residential experiences. The results, based on semi-structured interviews, examine the motivations and expectations of new residents of the suburban area for their new residences. The main drivers of migration to suburban areas are child-rearing and the pursuit of a more favourable living environment, mirroring conditions akin to rural childhood settings. Furthermore, financial constraints and real estate prices in Budapest compared to suburban areas also emerged as significant factors.

Keywords: life course, suburbanisation, Budapest

INTRODUCTION

In recent decades, numerous studies have confirmed that migration can be well understood using the framework of the life course approach. In these studies, the aim is to find the life stages and turning points that are likely to lead to residence change (Ní Laoire, 2008; Stockdale & Catney, 2014). This applies to migration between urban, suburban, and rural areas (Feijten et al., 2008; South & Crowder, 1997).

The migration from the city to suburban areas is often explained by 1) the negative attributes of the city such as air pollution, heavy traffic, noise, crowd, lack of green spaces, poor public safety, and 2) the appealing qualities of suburban areas such as proximity to nature, single-family homes, quiet and peaceful environment, good housing conditions, and privacy (Bruegmann, 2005; Mieszkowski & Mills, 1993). The life course approach contributes to understanding suburbanization by shifting the focus away from the differences between urban and suburban areas and instead emphasizing life situations and related needs that make the differences between urban and suburban areas so significant that they lead to a change of residence.

---

¹ bagyura.marton@tk.hu

In the paper, I examine the migration from cities to suburban areas using the framework of the life course approach, in the example of the Budapest metropolitan area. This approach implies that residential experiences influence one another; therefore, I also examine how previous rural/suburban experiences effect the choice of residence within the metropolitan area.

The development of the Budapest metropolitan area is similar to other Central Eastern European (CEE) countries' metropolitan areas, due to the economic, social, and political transformations of the 1990s, which reshaped the relationship between cities and surrounding settlements (Kovács et al., 2019; Stanilov & Sýkora, 2014; Szirmai, 2019).

This paper aims to contribute to a deeper understanding of the social changes observed in the metropolitan areas of post-socialist countries by applying the life course approach. The main question the paper seeks to answer is the context in which the need emerges to move from urban to suburban areas. It delves into the circumstances under which relocation to suburban areas occurs, investigating why changes in life course lead to migration between settlements.

SUBURBANIZATION IN THE POST-SOCIALIST HUNGARY

The concept of suburbanization is not understood the same way in the literature. A common feature of the definitions is the social and economic transformation of areas beyond the administrative boundary of the city (Ekers et al., 2015). One of the most important drivers of this transformation is the influx of new residents from the city. In my research, I understand suburbanization as a population movement between the city and the suburban area (Timár, 1999; Wolf & Meyer, 2010).

During the socialist period, spatial processes were fundamentally determined by state regulations and public policies. Governmental regulations primarily facilitated movement from rural areas to the surrounding areas of the city (Hirt, 2007; Stanilov & Sýkora, 2014) because of the concentration of industrial jobs in the city. There were several factors that made moving from the city to suburban areas less typical such as cities were less crowded, polluted, noisy, and the underdevelopment of suburban areas (Dövényi et al., 1999).

The collapse of the socialist system brought about numerous social, economic, and political changes that determined the processes of suburbanization in the following decades – such as the decrease in control of the state over economic activities, weak middle-level planning, strong municipal sovereignty, lack of housing policy, privatisation (Kovács et al., 2019; Stanilov & Sykora, 2014; Pálné, 2021).

The process and social consequences of suburbanization have been studied since the 1990s in the context of the Budapest metropolitan area. According to Timár (1999), the causes of suburbanization can be divided into three groups: those arising from consumer needs, production, and social relations. The consumer needs-based explanation suggests that for urban residents, the suburban lifestyle and environment become more attractive than the urban one, meaning the push factors in the city and the pull factors in the countryside are so strong that they compel residents to change their residence. Production-based explanations consider the development of transportation options, economic development in suburban areas (increased demand for labour), and therefore their increased attractiveness as the main drivers of suburbanization. Social relations-based explanations suggest

that suburbanization is fundamentally created by the need to manifest social distances as spatial distances. The middle and upper-middle class leave the mixed social composition of the city and create new middle and high-status areas.

Research on the Budapest metropolitan area primarily highlights the pull factors as the reason for choosing a suburban residence. According to Dövényi et al. (1998), the most typical reason for moving to the suburban area in the 1990s was the need for a better living environment, the purchase of a property better suited to household needs, and favourable real estate prices. Csanádi & Csizmadya's research (2002) indicates that the move to the suburban area by the higher-status population was also an expression of the desire to live spatially separated from the lower-status population. The suburban lifestyle itself represents a value, especially if it also offers natural advantages and can well represent high social status (Szirmai, 2019).

According to Csurgó (2013), an important driver of moves to rural settlements near the city is the idyllic image of the countryside. For the middle-class population, this rural space encompasses nature, health, peace, safety, community life, and rural traditions. Csurgó distinguishes three groups of people moving to rural settlements near the city. The rural idyll type includes desire to the proximity of nature, active community life, and rural traditions. The rural family welfare type considers the countryside as the ideal place for family life. The suburban representational type values both the life-improving characteristics of the settlements (nature, good air, etc.) and the status-indicating role of the place of residence. According to Szirmai (2019), the suburban lifestyle itself represented a value, especially if it also offered natural advantages and could well represent high social status.

LIFE COURSE APPROACH

The life course approach provides a distinct framework for research, focusing on the significant turning points in life. When applying the approach, we identify life events and their impacts that serve as significant milestones in an individual's life (Hareven, 2018). The frequency and nature of these milestones vary across different historical periods and cultures (Bailey, 2009; Gardner, 2009; Stone et al., 2014; Warnes, 1992). Therefore, when researching a topic related to life events, we contextualize it in terms of space, time, and societal environment (Coulter & Scott, 2015; Elder et al., 2003; Mayer, 2009; Stockdale & Catney, 2014). The life course approach is frequently employed in areas such as health status, housing, and migration.

In the field of spatial mobility, Rossi (1955) was among the first to propose the use of the life course approach to explain residential changes associated with the changing forms of families. By applying the research framework, we can identify the turning points in life that lead to a change of residence and the housing needs they generate. Furthermore, the act of changing residence itself can be interpreted as a life event (Kley & Mulder, 2010).

Turning points determine the intention to change residence and also specify the concrete motivations and needs that drive its realization (Elder et al., 2003; Stockdale & Catney, 2014). The purpose of changing residence can be to avoid the negative impacts of a life event or to create better living conditions than before, adapting to the new life situation (Nowok et al., 2018).

Life events also play a role in the choice of the type of residence area (countryside, suburban, urban) (Feijten et al., 2008; Stockdale & Catney, 2014). In addition, residential experiences accumulated over the life course also influence the selection of future residences (Heinz et al., 2009). The most frequently examined turning points that can lead to a change of residence include: reaching adulthood, starting and finishing higher education, getting a new job and losing a job, beginning cohabitation in a relationship and relationship dissolution, having children and children becoming independent, becoming a caregiver or care receiver, old age, and retirement (Feijten et al., 2008; Kährlik et al., 2016; Stockdale & Catney, 2014).

Life events influence each other, and accordingly, experiences related to residence and living conditions also affect decisions regarding future places of residence. The choice of a new residence is influenced by previous experiences in two ways. On one hand, there is a tendency to return to a specific former residence when the individual has strong ties to the place (family, friends, local community), which make them want or need (for instance, to care for elderly parents) to move back to their former residence; or consider it as a place that offers the conditions for a desirable lifestyle (e.g., due to the natural environment) (Haartsen & Thissen, 2014; Niedomysl & Amcoff, 2011; Stockdale et al., 2013). On the other hand, in many cases, it is not the specific former residence that is attractive, but rather the circumstances and lifestyle experienced there. In such instances, the relocation target is not a former residence but one with similar characteristics (Feijten et al., 2008; Hedman, 2013; Stockdale et al., 2013). This can mean to the type of settlement, its nature, and the housing conditions as well (Jansen, 2020).

Moving to suburban areas within an urban region can be interpreted as a return to a former, predominantly rural environment (Gkartzios & Scott, 2010). The definition of the countryside is not clear-cut. For instance, according to research in Switzerland by Ströbele & Hunziker (2017), a significant part of residents who move from the city to suburban localities consider this a return to the countryside, choosing rural life over urban life. Suburban areas may appeal to those wishing to return to the countryside from the city because they provide many aspects of rural living while still offering access to the used institutions and services due to their proximity to the city (Bootsma, 1995; Courgeau, 1995; Kulu, 2008). An important consequence of this for suburban areas is that they are chosen as places of residence by two groups of former city residents: those who have always lived in the city and those who have also lived in the countryside and thus more closely resemble the original population of the suburban area. The two groups' visions and expectations regarding the suburban area can differ on many issues (Scott et al., 2017).

LOCAL CONTEXT

In the research, the significance of life stages in migration from the city to the suburban areas are examined using the Budapest metropolitan area as an example. Similar to other CEE countries, the suburbanization process became intense in the 1990s, and over the past three decades, an increasing proportion of the metropolitan area's population has been living in suburban areas (Csanádi, 2010; Csizmady-Csanádi, 2021; Kovács et al., 2019). The statistical data about population change indicate the process of suburbanization ([Table 1](#)).

However, the number of people moving from the city to the suburban areas was much higher than the growth of population in the suburban area. Between 1990 and 2004, 327 thousand people who previously lived in Budapest settled in the suburban area (Brinszkyné Hidas, 2006), and between 2001 and 2011, the number was 288 thousand (HCSO, 2014). (Later data will be available from the 2022 census; currently, there is no available data.)

Multiple motivations and reasons have been identified for moving from Budapest to the suburban area, such as the desire for a rural, small-town environment (Dövényi et al., 1998) and the longing for a rural idyll (Csurgó, 2013), more favourable living conditions than in the city (Barta & Beluszky, 1999), affordable properties (Kovács & Tosics, 2014), and the acquisition of a residence that signifies real or aspirational social status (Csanádi & Csizmady, 2002).

Those relocating to suburban area settlements typically chose a new place of residence close to their former home in Budapest (Dövényi & Kovács, 1999). According to a survey by the HCSO (2014a), the reason for this is to stay near the services and institutions previously used by those moving out of Budapest. However, the decision to choose a location close to the previous residence was also influenced by real estate prices, and particularly those living in higher-status districts of Budapest ensured the retention of their residence's high-status signalling function by choosing to live in the suburban areas (Csanádi et al., 2010).

According to statistical data, the suburban area is attractive to households with children. Between 1990 and 2004, 47.3 percent of those moving from Budapest to the suburban area were between the ages of 15 and 39, and 17.9 percent were under 15 years old (Brinszkyné Hidas, 2006). Similarly, in the 2000s, the suburban area primarily appealed to the younger age group and households with children (HCSO, 2014). Married couples with children accounted for 44 percent of those moving out, and an additional three percent were cohabiting couples with children. Childless married couples also formed a significant group, about 15 percent (HCSO, 2014).

Despite various disadvantages associated with leaving the city, the suburban area proved to be an attractive place of residence. Suburban settlements were not prepared infrastructurally or in terms of public services for the rapid population growth. The new residents continue to use a variety of services in Budapest (schools, healthcare, entertainment, shopping) and it is common to retain employment in Budapest. All this occurs while the development of transportation options lags far behind the needs (Csanádi et al., 2010; Keserű, 2012; Kovács et al., 2020).

The international literature on life events and returning to the countryside draws attention to the fact that while there are typical patterns of residential change throughout the life course, these are influenced beyond life situations by the financial position of households, the housing supply, the price of properties, and the regional inequalities that are reflected therein. In the Budapest suburban area, the directions of migration are determined by housing policy measures and the differences in property prices between Budapest and the suburban area (Csanádi et al., 2010). In the 1990s, housing privatization, later followed by the growth of personal incomes, credit constructions facilitating home purchases, and state subsidies, while in the 2010s, the economic crisis led to a decrease and then a rapid increase in property prices, all of which have defined the choice of residence (Kovács & Tosics, 2014).

MATERIAL AND RESEARCH METHODS

In this study, the impact of life events and previous residential experiences on the choice of suburban residence is examined by 40 semi-structured interviews. Research on life course approach typically uses questionnaires or statistical data. The strengths of using interview techniques are that the possible life events that influence the choice of suburban residence are not predetermined that it also provides an opportunity to better understand the mechanisms of the life events. An important feature of the life course approach is that it focuses on factors that do not depend on the interviewee's ex-post feelings and opinions about the change of residence when exploring the motivation for moving (Coulter & Scott, 2015).

The face-to-face and telephone interviews were conducted in 2012-2013 and 2017-2021. We approached individuals who moved from Budapest to the suburban area. Some of the interviewees were selected based on predetermined criteria, and then, considering them as starting points, we used the snowball method to find additional subjects. The selection criteria were intended to ensure that the subjects came from various geographical and social characteristic settlements within the suburban area, as well as to be able to conduct interviews with people who moved at different times since 1990. During the interviews, we asked the subjects about the circumstances of their move to the suburban area, their reasons for choosing their new residence, and their opinions about their new homes. The [Table 2](#) includes the main characteristics of the interviewees.

RESULTS

Motivations, expectations

As the first step in our analysis, we investigated the factors that led former residents of Budapest to decide to move to the suburban area and the expectations they had for their new place of residence ([Table 3](#)).

A key characteristic of the suburban area is that, compared to the densely built-up districts of Budapest, there are more green spaces, and due to the lower population density and looser development, it is quieter and more peaceful. A significant factor in the decision to move to the suburban areas is the desire for a family house, which is easier to realize in the suburban area because property prices are lower than in comparable districts of Budapest. The family house is also associated with the desire to live in a residence suitable for existing or planned children.

The proximity of Budapest is significant because those moving to the area typically remain connected to the city in some way (workplace, services, schools). This is related to the fact that some of those relocating to the area longed for a rural lifestyle, but in a way that did not require them to completely sever ties with the urban lifestyle they were accustomed to. In this regard, suburban settlements are attractive because they feature a combination of both urban and rural lifestyle characteristics.

The lack of development compared to the pace of population growth in the suburban area accounts for why the motivations for choosing a residence do not include what the settlement could offer in terms of infrastructure and services. In terms of expectations for

the new residence, the need for access to educational institutions did emerge, which influenced the choice of which settlement to select within different parts of the suburban area.

Life course

In the interviews, several life events emerged that defined the change of residence and the move to the suburban area (Table 4). Most of these are related to having children, even in cases where the turning point is not the birth of a child itself. Cohabitation and marriage often lead to relocation primarily to ensure the environment is suitable for future child-rearing. The decision to have children already impacts the choice of residence before the birth of the first child. The primary goal then is to find a place suitable for raising children, a place that is safe, has a healthy environment, and features family houses, a small community. When the residence change is due to the birth of additional children, not the first, the most common motivation for moving is typically inadequate housing size. In such cases, property prices also play a significant role in choosing a residence, because with a given amount of money, a larger property can be purchased in the suburban area than in Budapest.

“We had two young children. We lived in a 50 square meter apartment and wanted to have a third child. Or at least, the thought of it came up, and I said that I would only be willing to give birth if we move to a bigger house.” [I4]

“Göd was chosen from the perspective that we would like to start a family soon, and I can only imagine raising children in a place where I also grew up. So, in a more rural environment.” [I9]

“When we were looking for an apartment, I was pregnant, and we definitely wanted something where the child could have a peaceful neighbourhood. Where they could be let out to just ride a bike or scooter on the street.” [I19]

Although the interviews mainly emphasize the needs and interests of children, they also reveal that parents find it easier to fulfil their duties in suburban settlements due to having their own garden and stronger neighbourly connections (creating a supportive network), and a safer environment (less traffic, fewer dangerous individuals).

The respondents spoke of only a few life events that are not related to child-rearing (divorce, moving away from parents, caring for a family member, going into debt). In these cases, moving to the suburban area represents a kind of fresh start in their lives.

There are numerous life events that often lead to a change of residence, but in this sample, they did not appear: turning points related to the workplace, education, and reaching adulthood.

Return

Based on the interviews, a group emerges of those moving to the suburban area, characterized most notably by child-rearing, yet even independently of it, as choosing the suburban area as their new place of residence to live in conditions similar to their childhood home. This motivation is also found among those who, although previously living only in Budapest, spent a lot of time in a rural holiday home as children (Table 5).

For the group originating from the countryside, it is typical that they moved to Budapest for higher education or employment and later, especially upon the birth of a child, decided to leave the city. By that time, however, their lives had become so intertwined with Budapest due to their jobs, human connections, services, and entertainment options that they could not move back to the countryside. Employment opportunities, particularly for those with higher education, play a significant role, and this is primarily what ties the residents of the suburban area to Budapest.

“We are both from the countryside and I think many people who move out here are originally from the countryside and get stuck in Budapest. Then they look for a more airy, spacious solution than the big city.” [I2]

“[...] so for a family with young children, I felt it was ideal, and on the other hand, I definitely wanted to return to a detached house environment.” [I11]

However, moving to the area is not just an obvious solution for those who could not move beyond the influence sphere of Budapest. It is an area where they can experience elements of both urban and rural lifestyles. Typical examples are wanting to live in a town where it is possible to keep pets but not livestock; where there is a good school but not too many urban institutions.

“Because I am Budapest-centric, so I can’t imagine my life outside a big city, I couldn’t move to a small town or village. And well, I’m from Buda, I like this hilly and valley region anyway. We came here from a housing estate but I actually grew up in a detached house. And we definitely wanted a detached house because of the children. We had two young children at that time, and we wanted to move into a detached house for a better cleaner environment. And here we found what perfectly combines the advantages of, in a good sense, rural life and urban life.” [I27]

Parents consider smaller towns and villages to be environments that are better for a child than a big city. This was also the opinion of those respondents who spent their own childhoods in Budapest and have good memories of their childhood, indicating a general positive perception of raising children in the countryside. Those from rural backgrounds wanted to raise their own children in the same idealized environment they experienced.

Real estate prices

According to a study based on statistical data, those moving away from Budapest typically choose a suburban sector as their new place of residence that is close to their previous residence in Budapest (HCSO, 2014). Interviews with residents of the suburban area confirm this and also indicate that former Budapest residents did not generally consider the prices in Budapest and the suburban areas when choosing a new place to live, but rather the characteristics of the area around their Budapest residence and similar suburban areas.

The interviews revealed that property prices play a significant role (Table 3) because the life event related to having a child would have led only some households to move to the suburban area if they had had the opportunity to buy a suitable property in Budapest. In their case, the change in their lives only affected their choice of residence.

“But for the money we invested in building this house, and thus getting garden, and 135 square meters plus a garage, we could have bought an 80 square meter place, maybe in the District II [the closest district of Budapest to the settlement the interviewee moved to]. But I said that to move from the 65 square meters we were currently living in to a flat only 15 square meters bigger, and to take on a huge loan, well we shouldn’t even consider that.” [I16]

CONCLUSIONS

The study examined migration from the city to the suburban settlements within the Budapest metropolitan area within the framework of the life course approach. Based on the interviews, the most typical life situation leading to moving to the area is having children and child-rearing. The reason for changing residence is selecting a suitable living environment for the children, often stemming from the parents’ upbringing in rural settings. During the interviews, the underpinning of moving to the suburban area is often justified by the interests of the children, while acknowledging that, compared to the big city, moving to a suburban settlement has disadvantages for the child in many aspects (commuting to school, lack of services). For those who previously lived in rural environments, the choice of residence is often argued by their own experiences, not the advantages that the suburban area can actually offer. In many cases, the move due to child-rearing merely legitimizes leaving the city for themselves.

In applying the life course approach, we considered that the choice of residence is determined by the financial possibilities of the households and the real estate market factors. Some of those who chose the suburban area did so purely for financial reasons; had they had better financial opportunities, they would have chosen a family-house area in Budapest. Thus, moving to the suburban area is not a clearly desired solution but a forced move.

Literature typically explain migration in suburbanization with the differences between the city and suburban areas, as well as individual factors. The life course approach interprets migration from the city to suburban areas in a broader framework. On one hand, it considers that moving from the city to suburban areas is not independent of previous residential experiences; on the other hand, it reflects on how a society consider the ideal place of residence in relation to different life stages. The application of the life cycle model provides an opportunity to better understand how the process of suburbanization occurs in a given context.

Мартон З. Багјура¹
HUN-REN Центар за друштвене науке
Будимпешта (Мађарска)
Универзитет Семелвајс, Институт за ментално здравље
Будимпешта (Мађарска)

ПОГЛЕД НА СУБУРБАНИЗАЦИЈУ ИЗ УГЛА ЖИВОТНОГ ТОКА

(Превод *In Extenso*)

Сажетак: Овај рад истражује динамику миграција из града у приградска подручја у оквиру ширег градског подручја Будимпеште, у оквиру приступа животног тока. Према овом приступу, животни догађаји и претходна резиденцијална искуства обликују одлуке појединаца о миграцији, са фокусом на међусобну повезаност резиденцијалних искустава. Резултати, засновани на полуструктурисаним интервјуима, испитују мотивације и очекивања нових становника у приградском подручју у погледу новог пребивалишта. Главни покретачи миграција у приградска подручја су одгајање деце и живот у пријатнијем животном окружењу, са условима који су слични руралном окружењу из детињства. Осим тога, испоставило се да су финансијска ограничења и цене некретнина у Будимпешти, у поређењу са приградским подручјима, такође значајни чиниоци.

Кључне речи: животни ток, субурбанизација, Будимпешта

УВОД

Бројне студије у последњим деценијама потврдиле су да се миграције могу добро разумети помоћу оквира који пружа приступ животног тока. У тим студијама циљ је био да се пронађу животне фазе и прекретнице које ће највероватније довести до промене пребивалишта (Ní Laoire, 2008; Stockdale & Catney, 2014). Ово се односи на миграције између градских, приградских и сеоских подручја (Feijten et al., 2008; South & Crowder, 1997).

Миграције из града у приградска подручја често се објашњавају: 1) негативним карактеристикама града, као што су загађен ваздух, густ саобраћај, бука, пренасељеност, недостатак зелених површина, слаба јавна безбедност и 2) привлачним карактеристикама приградских подручја, као што су близина природе, породичне куће, мирно и

---

¹ bagyura.marton@tk.hu

тихо окружење, добри стамбени услови и приватност (Bruegmann, 2005; Mieszkowski & Mills, 1993). Приступ животног тока доприноси разумевању субурбанизације померањем фокуса са разлика између градских и приградских подручја на наглашавање животних ситуација и повезаних потреба које разлику између градских и приградских подручја чине тако важном да доводе до промене пребивалишта.

У раду истражујем миграције из градова у приградска подручја користећи оквир приступа животног тока на примеру ширег градског подручја Будимпеште. Овај приступ подразумева то да резиденцијална искуства утичу једна на друга; самим тим, такође истражујем како претходна искуства са руралним/приградским животом утичу на избор пребивалишта у оквиру ширег градског подручја.

Шире градско подручје Будимпеште развијало се слично као и у државама средње и источне Европе услед економских, друштвених и политичких трансформација током 90-их година 20. века, које су преобликовале однос између градова и околних насеља (Kovács et al., 2019; Stanilov & Sýkora, 2014; Szirmai, 2019).

Овим радом желим да допринесем дубљем разумевању социјалних промена примећених у ширим градским подручјима у постсоцијалистичким земљама примењујући приступ животног тока. Главно питање на које покушавам да одговорим јесте контекст у којем се јавља потреба за пресељењем из градских у приградска подручја. Дубље разматрам околности под којима долази до селидбе у приградска подручја, истражујући разлог због којег промене у животном току доводе до миграција између насеља.

СУБУРБАНИЗАЦИЈА У ПОСТСОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ МАЂАРСКОЈ

Концепт субурбанизације није на исти начин схваћен у литератури. Заједничка особина дефиниција јесу друштвена и економска трансформација подручја ван административних граница града (Ekers et al., 2015). Један од најзначајнијих покретача ове трансформације јесте прилив нових становника из града. У свом истраживању субурбанизацију схватам као кретање становништва између града и приградског подручја (Timár, 1999; Wolf & Meyer, 2010).

Током социјалистичког периода, просторни процеси су у суштини били предодређени државном регулативом и јавним политикама. Државна регулатива примарно је олакшавала пресељење из сеоских подручја у подручја у околини града (Hirt, 2007; Stanilov & Sýkora, 2014) због концентрације индустријских послова у граду. Постојало је неколико фактора због којих је пресељење из града у приградска подручја било мање типично, на пример то што су градови у то време били мање насељени и мање бучни, док су приградска подручја била мање развијена (Dövényi et al., 1999).

Пад социјалистичког система донео је многобројне друштвене, економске и политичке промене које су одредиле процесе субурбанизације у наредним деценијама. То су, на пример, опадање државне контроле над привредним активностима, слабо планирање на средњем нивоу, снажан суверенитет општина, недостатак стамбене политике и приватизација (Kovács et al., 2019; Stanilov & Sýkora, 2014; Pálné, 2021).

Процес и друштвене последице субурбанизације предмет су проучавања од 90-их година 20. века у контексту ширег градског подручја Будимпеште. Према Тимару (Tímár, 1999), узроци субурбанизације могу се поделити у три групе: они који проистичу из потрошачких потреба, производње и друштвених односа. Објашњења заснована на потрошачким потребама указују на то да становницима града приградски стил живота и окружење постају привлачнији од оних у граду, што значи да су фактори гурања у граду и фактори привлачења ван града тако снажни да наводе становнике на промену пребивалишта. Објашњења заснована на производњи узимају у обзир развој опција превоза, економски развој у приградским подручјима (повећана потражња за радном снагом) и, самим тим, њихову све већу привлачност као главне покретаче субурбанизације. Објашњења заснована на друштвеним односима указују на то да субурбанизација у суштини настаје услед потребе да се друштвене дистанце прикажу као просторне дистанце. Средња и виша средња класа напуштају мешовити друштвени састав града и стварају нова подручја средњег и високог ранга.

Истраживања ширег градског подручја Будимпеште превасходно истичу факторе привлачења као разлог за одабир приградског пребивалишта. Према Девењију и сарадницима (Dövényi et al., 1998), најчешћи разлог за пресељење у приградско подручје током 90-их година 20. века била је потреба за бољим животним окружењем, куповина некретнине која је прикладнија потребама домаћинства, као и повољне цене некретнина. Истраживање које су спровели Чанади и Чизмади (Csanádi & Csizmadya, 2002) показује да је селидба становништва вишег статуса у приградско подручје такође била израз жеље за животом који је просторно одвојен од становништва нижег статуса. Приградски стил живота представља вредност, нарочито ако нуди и природне предности и може добро да покаже висок друштвени статус (Szirmai, 2019).

Чурго (Csurgó, 2013) сматра да је значајан покретач пресељења у сеоска насеља поред града идилична слика околине. За становништво средње класе, овај сеоски простор подразумева природу, здравље, мир, безбедност, живот у заједници и сеоску традицију. Чурго препознаје три групе људи који се селе у сеоска насеља поред града. Прва група гаји идилу о сеоском животу која подразумева жељу за близином природе, активан живот у заједници и сеоску традицију. Група која цени благодети сеоског породичног живота сматра пребивалиште ван града идеалним местом за породични живот. Приградска репрезентативна група цени карактеристике насеља које доприносе побољшању живота (природа, чист ваздух итд.), али и улогу пребивалишта у показивању нечијег статуса. Зирмаи (Szirmai, 2019) сматра да приградски начин живота сам по себи представља вредност, поготово ако нуди предности природе и ако може да покаже висок друштвени статус.

ПРИСТУП ЖИВОТНОГ ТОКА

Пристап животног тока пружа препознатљив оквир за истраживање, усредсређујући се на важне прекретнице у животу. Применом овог приступа препознајемо животне догађаје и њихове утицаје који служе као значајне прекретнице у животу појединца (Hareven, 2018). Учесталост и природа ових прекретница разликују се у зависности од историјског периода и културе (Bailey, 2009; Gardner, 2009; Stone et al.,

2014; Warnes, 1992). Због тога, приликом истраживања неке теме у вези са животним догађајима, контекстуализујемо је у смислу простора, времена и друштвеног окружења (Coulter & Scott, 2015; Elder et al., 2003; Mayer, 2009; Stockdale & Catney, 2014). Приступ животног тока често се примењује у областима као што су здравствено стање, стамбена ситуација и миграције.

У области просторне мобилности, Роси (Rossi, 1955) је међу првима предложио примену приступа животног тока ради објашњења промена пребивалишта повезаних са измењеним облицима породица. Примењујући истраживачки оквир можемо препознати прекретнице у животу које доводе до промене пребивалишта и стамбене потребе које оне стварају. Осим тога, чин промене пребивалишта може се тумачити као животни догађај (Kley & Mulder, 2010).

Прекретнице одређују намеру о промени пребивалишта и утврђују конкретне мотиве и потребе које покрећу реализацију те промене (Elder et al., 2003; Stockdale & Catney, 2014). Сврха промене пребивалишта може бити избегавање негативних утицаја неког животног догађаја или стварање бољих услова живота у односу на прошлост, односно прилагођавање новој животној ситуацији (Nowok et al., 2018).

Животни догађаји такође имају улогу у одабиру одређене врсте резиденцијалног подручја (сеоско, приградско или градско) (Feijten et al., 2008; Stockdale & Catney, 2014). Поред тога, резиденцијална искуства сакупљена током живота такође утичу на одабир будућег пребивалишта (Heinz et al., 2009). Најчешће анализирани прекретнице које могу довести до промене пребивалишта су: почетак зрелог доба, почетак и завршетак вишег образовања, добијање новог посла или губитак посла, почетак заједничког живота у вези или раскид везе, рођење деце или одлазак деце из родитељског дома, старање о некоме или потреба за туђом негом, старост и пензија (Feijten et al., 2008; Kährlik et al., 2016; Stockdale & Catney, 2014).

Животни догађаји утичу једни на друге те, самим тим, искуства у погледу пребивалишта и животних услова такође утичу на одлуке у вези са будућим пребивалиштем. На избор новог пребивалишта претходна искуства утичу на два начина. С једне стране, постоји тенденција повратка у одређено претходно пребивалиште када је појединац чврсто везан за то место (породица, пријатељи, локална заједница), због чега осећа жељу или потребу (на пример, због бриге о старим родитељима) да се пресели у своје некадашње пребивалиште; исто тако, може га сматрати местом које нуди услове за жељени начин живота (на пример, због природе у окружењу) (Haartsen & Thissen, 2014; Niedomysl & Amcoff, 2011; Stockdale et al., 2013). С друге стране, у бројним случајевима, појединца не привлачи одређено претходно пребивалиште, већ околности и начин живота који су тамо доживљени. У тим случајевима, циљ пресељења није некадашње пребивалиште, већ оно са сличним карактеристикама (Feijten et al., 2008; Hedman, 2013; Stockdale et al., 2013). Ово се може односити на врсту насеља, његову природу, као и на стамбене услове (Jansen, 2020).

Пресељење у приградска подручја у оквиру градског подручја може се тумачити као повратак претходном, превасходно сеоском окружењу (Gkartzios & Scott, 2010). Дефиниција села није сасвим јасна. На пример, према истраживању које су у Швајцарској спровели Стребеле и Хунцикер (Ströbele & Hunziker, 2017), знатан број становника који се селе из града на приградске локације сматра ово повратком

природи и опредељивању за живот на селу уместо у граду. Приградска подручја могу привући оне који желе да се из града врате на село зато што им пружају бројне аспекте сеоског живота истовремено нудећи приступ неопходним установама и услугама јер се налазе близу града (Bootsma, 1995; Courgeau, 1995; Kulu, 2008). Као места становања бирају их две групе некадашњих становника града – они који су одувек живели у граду и они који су такође живели на селу, па самим тим више личе на првобитно становништво приградског подручја. Визије и очекивања ове две групе у погледу приградског подручја могу се разликовати у разним погледима (Scott et al., 2017).

ЛОКАЛНИ КОНТЕКСТ

У овом истраживању значај животних фаза у миграцијама из града у приградска подручја испитује се користећи као пример шире градско подручје Будимпеште. Као и у осталим земљама средње и источне Европе, процес субурбанизације се интензивирао 90-их година 20. века, а током претходне три деценије све већи удео становништва из ширег градског подручја живи у приградским подручјима (Csanádi, 2010; Csizmady-Csanádi, 2021; Kovács et al., 2019). Статистички подаци о променама у структури становништва указују на процес субурбанизације (Табела 1). Међутим, број људи који се селе из града у приградска подручја био је много већи од раста становништва у приградским подручјима. Између 1990. и 2004. године, 327.000 људи који су претходно живели у Будимпешти настанило се у приградском подручју (Brinszkyné Hidas, 2006), а у периоду 2001–2011. тај број износио је 288.000 (HCSO, 2014). (Касније ће се користити подаци из Пописа становништва из 2022. године; ти подаци тренутно нису доступни.)

За пресељење из Будимпеште у приградско подручје утврђени су вишеструки мотиви и разлози, као што су жеља за сеоским окружењем, односно за окружењем малог града (Dövényi et al., 1998), и чежња за сеоском идилом (Csurgó, 2013), повољнији услови живота у односу на град (Barta & Beluszky, 1999), приступачне цене некретнина (Kovács & Tosics, 2014) и куповина пребивалишта која означава стварни или жељени друштвени статус (Csanádi & Csizmady, 2002).

Они који су се селили у приградска насеља обично су бирали ново место становања близу свог некадашњег дома у Будимпешти (Dövényi & Kovács, 1999). Према анкети коју је спровео HSCO (2014a), разлог за то био је останак у близини услуга и установа које су претходно користили људи пре селидбе из Будимпеште. Па ипак, на одлуку о одабиру локације у близини некадашњег пребивалишта такође су утицале цене некретнина, а они који су живели у скупљим деловима Будимпеште постарали су се да задрже висок статус свог пребивалишта, који указује на њихову функцију у друштву, тако што су одабрали да живе у приградским подручјима (Csanádi et al., 2010).

Према статистичким подацима, приградско подручје је привлачно породицама са децом. Између 1990. и 2004. године, 47,3% људи који су се одселили из Будимпеште у приградско подручје било је старо између 15 и 39 година, док је 17,9% њих било млађе од 15 година (Brinszkyné Hidas, 2006). Слично томе, у првој деценији 21. века, приградско подручје је привлачило првенствено млађу старосну групу и породице са децом (HCSO, 2014). Брачни парови са децом чинили су 44% од укупног броја људи

који су се одселили, а још 3% су били невенчани парови са децом. Брачни парови без деце такође су чинили значајну групу, односно отприлике 15% (HCSO, 2014).

Упркос разним манама повезаним са одласком из града, приградско подручје се показало као привлачно место пребивања. Приградска насеља нису била инфраструктурно припремљена, нити су имала неопходне јавне услуге за брз раст становништва. Нови становници наставили су да користе низ услуга у Будимпешти (школе, болнице, забава, куповина), а често су задржавали и свој посао у Будимпешти. Све ово дешава се док развој превозних опција далеко заостаје за потребама (Csanádi et al., 2010; Keserű, 2012; Kovács et al., 2020).

Међународна литература о животним догађајима и о повратку на село скреће пажњу на чињеницу да, иако постоје типични обрасци резиденцијалних промена током живота, на њих, осим животних ситуација, утичу финансијско стање домаћинства, стамбена понуда, цена некретнина и регионалне неједнакости које проистичу из свега набројаног. У приградском подручју Будимпеште, смер миграција одређен је мерама стамбене политике и разликама у ценама некретнина између Будимпеште и приградског подручја (Csanádi et al., 2010). Деведесетих година 20. века почела је приватизација стамбеног простора, праћена растом личног дохотка, кредитним могућностима које су олакшале куповину кућа и државним субвенцијама, док је од 2010. године економска криза довела до пада, а затим и до наглог повећања цена некретнина, што је све заједно дефинисало избор пребивалишта (Kovács & Tosics, 2014).

МАТЕРИЈАЛ И ИСТРАЖИВАЧКЕ МЕТОДЕ

Утицај животних догађаја и претходна резиденцијална искуства у вези са опредељивањем за пребивалиште у приградском подручју истражени су на основу 40 полуструктурисаних интервјуа. Истраживања приступа животног тока обично користе упитнике или статистичке податке. Предности коришћења техника интервјуа су то што могући животни догађаји који утичу на избор приградског пребивалишта нису предодређени тако да је истовремено могуће боље разумети механизам животних догађаја. Важна карактеристика приступа животног тока јесте то што се он усредсређује на факторе који не зависе од испитаникових осећања у вези са претходним пребивалиштем или од његових мишљења о промени пребивалишта приликом истраживања мотива за селидбу (Coulter & Scott, 2015).

Интервјуи уживо и преко телефона обављени су у периодима 2012–2013. и 2017–2021. године. Интервјуисали смо појединце који су се из Будимпеште преселили у приградско подручје. Неки од испитаника одабрани су на основу претходно одређених критеријума, а затим, узимајући их као почетне тачке, употребили смо метод грудве снега да бисмо пронашли нове испитанике. Критеријуми одабира имали су циљ да обезбеде да испитаници буду из приградских насеља са различитим географским и друштвеним карактеристикама, као и да омогуће обављање интервјуа са људима који су се преселили у различитим временским периодима од 1990. године. Испитанике смо питали о околностима селидбе у приградско подручје, о разлозима за одабир новог пребивалишта и о мишљењима о новом дому. Табела 2 обухвата главне карактеристике испитаника.

РЕЗУЛТАТИ

Мотиви и очекивања

Први корак у нашој анализи био је да истражимо факторе који су навели некадашње становнике Будимпеште да се одлуче на пресељење у приградско подручје, као и очекивања која су имали од новог пребивалишта (Табела 3).

Кључна карактеристика приградског подручја јесте то што, у поређењу са густо изграђеним деловима Будимпеште, има више зелених површина и, због мање густине становништва и споријег развоја, такође је тише и мирније. Значајан чинилац у одлуци о пресељењу у приградска подручја јесте жеља за породичном кућом, што је лакше остварити у приградском подручју зато што су цене некретнина ниже него у упоредивим крајевима Будимпеште. Породична кућа такође се повезује са жељом за животом на месту које је погодно за одгој деце и планирање деце у будућности.

Близина Будимпеште је важна зато што људи који се селе у приградско подручје остају везани за град на одређени начин (радно место, услуге, школе). Чињеница је да су неки од оних који су се преселили у приградско подручје жудели за сеоским начином живота, али да ипак нису потпуно пресекили везу са градским начином живота на који су навикли. У том погледу, приградска насеља су привлачна зато што представљају комбинацију карактеристика градског и сеоског начина живота.

Спорији развој у поређењу са темпом раста становништва у приградским подручјима објашњава због чега мотиви за одабир пребивалишта не укључују и оно што би насеље могло понудити у смислу инфраструктуре и услуга. Када је реч о очекивањима у вези са новим пребивалиштем, наведена је потреба за приступом образовним установама, што је утицало на одабир одређеног пребивалишта у различитим деловима приградског подручја.

Животни ток

У интервјуима се појавило неколико животних догађаја који су дефинисали промену пребивалишта и селидбе у приградско подручје (Табела 4). Већина њих се односи на добијање деце, чак и у случајевима када прекретницу не представља само рођење детета. Заједнички живот и брак често воде до селидбе првенствено да би се обезбедило повољно окружење за одгој деце у будућности. Одлука о деци већ утиче на избор пребивалишта и пре рођења првог детета. Примарни циљ јесте пронаћи место које је одговарајуће за одгој деце, место које је безбедно, има здраво окружење и породичне куће, односно малу заједницу. Када се одлука о пресељењу доноси због рођења другог или трећег детета, а не првог, најчешћи мотив је обично неадекватна величина стамбеног простора. У таквим случајевима, цене некретнина такође имају значајну улогу у одабиру пребивалишта зато што се за исти износ може купити већа некретнина у приградском подручју него у Будимпешти.

„Имали смо двоје мале деце. Живели смо у стану од 50 метара квадратних и желели смо треће дете. Односно, размишљали смо о томе, па сам рекла да сам спремна да родим још једно дете само уколико се преселимо у већу кућу.” [14]

„Градић Гед смо одабрали из перспективе што смо желели да ускоро заснујемо породицу, а ја могу замислити да гајим децу само на месту где сам ја одрасла. Дакле, у руралнијем окружењу.” [19]

„Када смо тражили стан, била сам у другом стању, па смо дефинитивно желели место где би дете могло да има мирно окружење. Где би могло да изађе на улицу и вози бицикл или тротинет.” [119]

Иако интервјуи углавном истичу потребе и интересе деце, они такође откривају да је родитељима лакше да обављају своје дужности у приградским насељима зато што имају своју башту и чвршћу повезаност са суседима (стварање мреже подршке), као и безбедније окружење (мање саобраћаја, мање опасних појединаца).

Испитаници су говорили само о неколико животних догађаја који нису повезани са одгојем деце (развод, одлазак из родитељског дома, старање о члану породице, задуженост). У тим случајевима, селидба у приградско подручје представља својеврсни нов почетак у њиховом животу.

Постоје бројни животни догађаји који често доводе до промене пребивалишта, али у овом узорку се они нису појавили – то су прекретнице у вези са радним местом, образовањем и почетак зрелог доба.

Повратак

На основу интервјуа, препозната је група људи који се селе у приградско подручје, коју карактерише, пре свега, одгој деце, али сасвим независно од тога, и одабир приградског подручја као новог пребивалишта ради живота у условима сличним њиховом дому из детињства. Овај мотив такође је забележен међу онима који су, мада су претходно живели само у Будимпешти, као деца проводили много времена у сеоским викендицама (Табела 5).

За групу људи који су првобитно живели на селу типично је да су се преселили у Будимпешту због вишег образовања или запослења да би касније, поготово после рођења детета, одлучили да напусте град. До тог времена, међутим, њихов живот је постао до те мере повезан са Будимпештом, због њиховог посла, пријатеља, услуга и опција забаве, да се нису могли преселити назад на село. Прилике за запослење, поготово за оне са вишим образовањем, имају значајну улогу, и то је оно што примарно везује становнике приградских подручја за Будимпешту.

„Обоје смо са села и мислим да су многи људи који се овамо досељавају заправо са села, а били су заробљени у Будимпешти. Затим траже решења са више чистог ваздуха и пространије у односу на велики град.” [12]

„[...] и тако, за породицу са малом децом, сматрао сам да је ово идеално и, с друге стране, дефинитивно сам желео да се вратим животу у засебној кући.” [111]

Међутим, прелазак у приградско подручје није само очигледно решење онима који нису могли да се преселе ван сфере утицаја Будимпеште. То је подручје где људи могу подједнако да доживе елементе градског и сеоског начина живота. Типични примери су жеља за животом у граду, где је могуће имати кућне љубимце, али не и гајити стоку; место где постоји добра школа, али не превише градских институција.

„Због тога што сам усмерен на Будимпешту, не могу замислити живот ван великог града, не бих се могао преселити у мали град или село. Исто тако, ја сам из Буде, свакако волим овај крај са брежуљцима и долинама. Овде смо дошли из стамбене зграде, али сам заправо одрастао у породичној кући. Дефинитивно смо желели породичну кућу због деце. Тада смо имали двоје мале деце, а желели смо да се преселимо у засебну кућу због бољег и чистијег окружења. А овде смо нашли оно што савршено спаја предности, на најбољи могући начин, сеоског и градског живота.” [127]

Родитељи сматрају мање градове и села срединама које су за дете боље од великог града. Ово је такође мишљење оних испитаника који су провели детињство у Будимпешти и имају лепа сећања на тај период, што указује на општу позитивну перцепцију одгоја деце на селу. Они пореклом са села желели су да одгајају своју децу у истом идеализованом окружењу које су и сами доживели.

Цене некретнина

Према студији заснованој на статистичким подацима, они који се селе из Будимпеште обично бирају приградски сектор као ново место становања које је близу њиховог претходног пребивалишта у Будимпешти (HCSO, 2014). Интервјуи са становницима приградских подручја потврђују, и такође указују на то, да некадашњи становници Будимпеште генерално нису узимали у обзир цене у Будимпешти и приградским подручјима приликом одабира новог места становања већ, уместо тога, карактеристике подручја недалеко од дома у Будимпешти и сличним приградским подручјима.

Интервјуи су открили да цене некретнина имају значајну улогу (Табела 3) зато што би животни догађај везан за рођење детета навео само неколико породица да се преселе у приградско подручје у случају да су имали прилику да купе одговарајућу некретнину у Будимпешти. У њиховом случају, промена у њиховом животу утицала би само на избор пребивалишта.

„За новац који смо уложили у изградњу ове куће, при чему смо добили и врт и 135 метара квадратних плус гаражу, могли смо купити стан од 80 метара квадратних, можда у градској области II [област Будимпеште најближа насељу у које се преселио испитаник]. Али рекао сам да не долази у обзир да се из стана од 65 метара квадратних преселимо у стан који је већи за само 15 метара квадратних, и да при томе узмемо огроман кредит.” [116]

ЗАКЉУЧЦИ

Ова студија истражује миграције из града у приградска насеља унутар ширег градског подручја Будимпеште, у оквиру приступа животног тока. На основу интервјуа, најтипичнија животна ситуација која доводи до селидбе у приградско насеље јесте рођење и одгој деце. Разлог за промену пребивалишта је одабир одговарајућег животног окружења за децу, често због тога што су и сами родитељи одрасли у сеоском окружењу. Током интервјуа, мотив за пресељење у приградско подручје често

се правда интересовањима деце, али испитаници истовремено признају да, у поређењу са великим градом, селидба у неко приградско насеље има своје мане за децу у разним аспектима (путовање до школе, недостатак услуга). Они који су претходно живели у сеоским срединама избор пребивалишта често правдају својим личним искуством, а не предностима које приградско подручје заиста може да понуди. У многим случајевима, пресељење због одгоја деце заправо даје легитимност томе што из града одлазе из личних потреба.

Примењујући приступ животног тока, узели смо у обзир да је избор пребивалишта одређен финансијским могућностима домаћинства и факторима тржишта некретнина. Неки од оних који одаберу приградско подручје урадили су то из чисто финансијских разлога; да су имали боље финансијске могућности, пре би одабрали породичну кућу у Будимпешти. Стога пресељење у приградско подручје очигледно није жељено решење, већ присиљен потез.

Литература обично миграције у субурбанизацији објашњава на основу разлика између града и приградских подручја, као и на основу појединачних фактора. Приступ животног тока тумачи миграције из града у приградска подручја у ширем оквиру. С једне стране, он узима у обзир то што пресељење из града у приградска подручја не зависи од претходног резиденцијалног искуства; с друге стране, овај приступ показује шта друштво сматра идеалним пребивалиштем у вези са различитим животним фазама. Примена модела животног циклуса пружа могућност бољег разумевања како се процес субурбанизације одвија у датом контексту.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Bailey, A. J. (2009). Population geography: Lifecourse matters. *Progress in Human Geography*, 33 (3), 407–418. <https://doi.org/10.1177/0309132508096355>
- Barta, G., Beluszky, P. (1999). Preliminary comments on the relationship between cities and their agglomeration. In: G. Barta & P. Beluszky (eds.). *Társadalmi – gazdasági átalakulás a budapesti agglomerációban I.* (pp. 225–241). Regionális Kutatási Alapítvány.
- Bootsma, H. G. (1995). The influence of a work-oriented life style on residential location choice of couples. *Netherlands Journal of Housing and the Built Environment*, 10, 45–63.
- Brinszkyné Hidas Zsuzsanna. (2006). *Népesedési folyamatok a budapesti agglomerációban*. KSH.
- Bruegmann, R. (2005). *Sprawl: A Compact History*. The University of Chicago Press.
- Coulter, R., Scott, J. (2015). What Motivates Residential Mobility? Re-examining Self-Reported Reasons for Desiring and Making Residential Moves: Reasons for Desiring and Making Residential Moves. *Population, Space and Place*, 21 (4), 354–371. <https://doi.org/10.1002/psp.1863>
- Courgeau, D. (1995). Migration theories and behavioural models. *International Journal of Population Geography*, 1 (1), 19–27. <https://doi.org/10.1002/ijpg.6060010103>
- Csanádi, G. (ed.). (2010). *Város, tervező, társadalom*. Sík K.
- Csanádi, G., Csizmady, A. (2002). Szuburbanizáció és társadalom. *Tér És Társadalom*, 16 (3), 27–55.

- Csanádi, G., Csizmady, A., Kocsis, J. B., Kőszeghy, L., Tomay, K. (2010). *Város, tervező, társadalom*. Sík Kiadó.
- Csurgó, B. (2013). *Vidéken lakni és vidéken élni: A városból vidékre költözők hatása a vidék átalakulására: a város környéki vidék*. Argumentum.
- Dövényi, Z., Kovács, Z. (1999). A szuburbanizáció térbeni-társadalmi jellemzői Budapest környékén. *Földrajzi Értesítő*, 48 (1–2), 33–57.
- Dövényi, Z., Kovacs, Z., Herman, K. (1998). A szuburbanizáció, a lokális társadalom és a helyi önkormányzati politika összefüggései a budapesti agglomerációban. In: S. Illés & P. P. Tóth (eds.). *Migráció I* (pp. 229–237). KSH Népeségtudományi Kutató Intézet.
- Ekers, M., Hamel, P., Keil, R. (2012). Governing Suburbia: Modalities and Mechanisms of Suburban Governance. *Regional Studies*, 46 (3), 405–422. <https://doi.org/10.1080/00343404.2012.658036>
- Elder, G. H., Johnson, M. K., Crosnoe, R. (2003). The Emergence and Development of Life Course Theory. In: J. T. Mortimer & M. J. Shanahan (eds.). *Handbook of the Life Course* (pp. 3–19). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-0-306-48247-2_1
- Feijten, P., Hooimeijer, P., Mulder, C. H. (2008). Residential Experience and Residential Environment Choice over the Life-course. *Urban Studies*, 45 (1), 141–162. <https://doi.org/10.1177/0042098007085105>
- Gardner, K. (2009). Lives in Motion: The Life-Course, Movement and Migration in Bangladesh. *Journal of South Asian Development*, 4 (2), 229–251. <https://doi.org/10.1177/097317410900400204>
- Gkartzios, M., Scott, M. (2010). Residential Mobilities and House Building in Rural Ireland: Evidence from Three Case Studies: Residential mobilities and rural housing. *Sociologia Ruralis*, 50 (1), 64–84. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2009.00502.x>
- Haartsen, T., Thissen, F. (2014). The success–failure dichotomy revisited: Young adults’ motives to return to their rural home region. *Children’s Geographies*, 12 (1), 87–101. <https://doi.org/10.1080/14733285.2013.850848>
- Hareven, T. K. (2018). *Families, History, and Social Change: Life-Course and Cross-Cultural Perspectives* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429500572>
- HCSO (2014). Migráció és lakáspiac a budapesti agglomerációban.
- Hedman, L. (2013). Moving Near Family? The Influence of Extended Family on Neighbourhood Choice in an Intra-urban Context: Moving Near Family? *Population, Space and Place*, 19 (1), 32–45. <https://doi.org/10.1002/psp.1703>
- Heinz, W. R., Huinink, J., Weymann, A. & Swader, C. (2009). *The life course reader: Individuals and societies across time*. Campus Verlag.
- Hirt, S. (2007). Suburbanizing Sofia: Characteristics of post-socialist peri-urban change. *Urban Geography*, 28 (8), 755–780. <https://doi.org/10.2747/0272-3638.28.8.755>
- Jansen, S. J. T. (2020). Urban, suburban or rural? Understanding preferences for the residential environment. *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, 13 (2), 213–235. <https://doi.org/10.1080/17549175.2020.1726797>
- Kährik, A., Temelová, J., Kadarik, K., Kubeš, J. (2016). What attracts people to inner city areas? The cases of two post-socialist cities in Estonia and the Czech Republic. *Urban Studies*, 53 (2), 355–372. <https://doi.org/10.1177/0042098014567444>
- Keserű, I. (2012). Bejárók és eljárók: A szuburbanizáció és az általános iskolások ingázásának összefüggései Budapest funkcionális várostérségében. *Tér És Társadalom*, 26 (3), 114–131.

- Kley, S. A., Mulder, C. H. (2010). Considering, planning, and realizing migration in early adulthood. The influence of life-course events and perceived opportunities on leaving the city in Germany. *Journal of Housing and the Built Environment*, 25 (1), 73–94. <https://doi.org/10.1007/s10901-009-9167-8>
- Kovács, Z., Farkas, Z. J., Egedy, T., Kondor, A. C., Szabó, B., Lennert, J., Baka, D., Kohán, B. (2019). Urban sprawl and land conversion in post-socialist cities: The case of metropolitan Budapest. *Cities*, 92, 71–81. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.03.018>
- Kovács, Z., Harangozó, G., Szigeti, C., Koppány, K., Kondor, A. C. & Szabó, B. (2020). Measuring the impacts of suburbanization with ecological footprint calculations. *Cities*, 101, 102715. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102715>
- Kovács, Z., Tosics, I. (2014). Urban Sprawl on the Danube. The Impacts of Suburbanization in Budapest. In: K. Stanilov & L. Sýkora (eds.). *Confronting Suburbanization: Urban Decentralization in Postsocialist Central and Eastern Europe* (pp. 33–64). Wiley.
- Krisjane, Z., Berzins, M. (2012). Post-socialist Urban Trends: New Patterns and Motivations for Migration in the Suburban Areas of Riga, Latvia. *Urban Studies*, 49(2), 289–306. <https://doi.org/10.1177/0042098011402232>
- Kulu, H. (2008). Fertility and Spatial Mobility in the Life Course: Evidence from Austria. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 40 (3), 632–652. <https://doi.org/10.1068/a3914>
- Lisowski, A., Mantey, D., Wilk, W. (2014). Lessons from Warsaw: The Lack of Coordinated Planning and Its Impacts on Urban Sprawl. In: K. Stanilov & L. Sýkora (eds.). *Confronting Suburbanization* (pp. 225–255). John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118295861.ch8>
- Mayer, K. U. (2009). New Directions in Life Course Research. *Annual Review of Sociology*, 35 (1), 413–433. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.34.040507.134619>
- Mieszkowski, P. & Mills, E. S. (1993). The Causes of Metropolitan Suburbanization. *Journal of Economic Perspectives*, 7 (3), 135–147. <https://doi.org/10.1257/jep.7.3.135>
- Ní Laoire, C. (2008). ‘Settling back’? A biographical and life-course perspective on Ireland’s recent return migration. *Irish Geography*, 41 (2), 195–210. <https://doi.org/10.1080/00750770802076968>
- Niedomysl, T., Amcoff, J. (2011). Why return migrants return: Survey evidence on motives for internal return migration in Sweden: Why Return Migrants Return. *Population, Space and Place*, 17 (5), 656–673. <https://doi.org/10.1002/psp.644>
- Nowok, B., Findlay, A., McCollum, D. (2018). Linking residential relocation desires and behaviour with life domain satisfaction. *Urban Studies*, 55 (4), 870–890. <https://doi.org/10.1177/0042098016665972>
- Pálné Kovács, I. (2021). Politics without meso-level? No politics at the meso? *Frontiers in Political Science*, 3, 694260. <https://doi.org/10.3389/fpos.2021.694260>
- Rossi, P. H. (1955). *Why families move: A study in the social psychology of urban residential mobility*. Free Press.
- Scott, M., Murphy, E., Gkartzios, M. (2017). Placing ‘Home’ and ‘Family’ in Rural Residential Mobilities: R URBAL RESIDENTIAL MOBILITIES. *Sociologia Ruralis*, 57, 598–621. <https://doi.org/10.1111/soru.12165>
- South, S. J., Crowder, K. D. (1997). Residential mobility between cities and suburbs: Race, suburbanization, and back-to-the-city moves. *Demography*, 34 (4), 525–538. <https://doi.org/10.2307/3038307>

- Stanilov, K., Hirt, S. (2014). Sprawling Sofia: Postsocialist Suburban Growth in the Bulgarian Capital. In: K. Stanilov & L. Sýkora (eds.). *Confronting Suburbanization* (pp. 163–191). John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118295861.ch6>
- Stanilov, K., Sýkora, L. (2014). Postsocialist Suburbanization Patterns and Dynamics. In: *Confronting Suburbanization* (pp. 256–295). John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118295861.ch9>
- Stockdale, A., Catney, G. (2014). A Life Course Perspective on Urban-Rural Migration: The Importance of the Local Context: A Life Course Perspective on Urban-Rural Migration. *Population, Space and Place*, 20 (1), 83–98. <https://doi.org/10.1002/psp.1758>
- Stockdale, A., MacLeod, M., Philip, L. (2013). Connected Life Courses: Influences on and Experiences of ‘Midlife’ In-Migration to Rural Areas: Connected Life Courses. *Population, Space and Place*, 19 (3), 239–257. <https://doi.org/10.1002/psp.1709>
- Stone, J., Berrington, A., Falkingham, J. (2014). Gender, Turning Points, and Boomerangs: Returning Home in Young Adulthood in Great Britain. *Demography*, 51 (1), 257–276. <https://doi.org/10.1007/s13524-013-0247-8>
- Ströbele, M., Hunziker, M. (2017). Are suburbs perceived as rural villages? Landscape-related residential preferences in Switzerland. *Landscape and Urban Planning*, 163, 67–79. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.02.015>
- Szirmai, V. (2019). *Városok és városlakók: A befogadó és kirekesztő városok*. Corvina Kiadó: Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont.
- Timár, J. (1999). Elméleti kérdések a szuburbanizációról. *Földrajzi Értesítő*, XLV 3 (1–2), 7–31.
- Warnes, A. (1992). Age-related variation and temporal change in elderly migration. In: A. Rogers (ed.). *Elderly Migration and Population Redistribution: A Comparative Study* (pp. 33–55). Belhaven Press.
- Wolf, T., Meyer, B. C. (2010). Suburban scenario development based on multiple landscape assessments. *Ecological Indicators*, 10 (1), 74–86. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2009.02.012>.

APPENDIX / ПРИЛОГ

Табела 1. *Промене у становништву Будимпеште и њеної агломерационої њодручја између 1990. и 2018. године / Table 1. The changes in the population in Budapest and its agglomeration area between 1990 and 2018*

Подручје/Area	Становништво (у хиљадама људи) / Population (thousand people)			
	1990.	2001.	2011.	2022.
Будимпешта/Budapest	2.017	1.775	1.729	1.685
Приградско подручје / Suburban area	567	675	806	856
Укупно/Total	2.584	2.450	2.535	2.541

Извори/Sources: HCSO Census 1990, 2001, 2011, 2022

I37	у браку, са дететом / married with child	1991.	да/yes	да/yes	не/no	не/no
I38	у браку/married	2015.	да/yes	не/no	да/yes	да/yes
I39	у браку, са дететом / married with child	-	да/yes	не/no	да/yes	не/no
I40	у браку/married	2011.	не/no	не/no	не/no	да/yes

A: Број интервјуа / Interview ID

B: Брачни статус приликом селидбе / Marital status when moving in

C: Време куповине некретнина / Time of real estate purchase

D: Да ли је испитаник(ца) био (била) упознат(а) са општином пре селидбе / Did the interviewee know the municipality before moving

E: Да ли је нижа цена некретнина у поређењу са некретнинама у Будимпешти имала улогу у пресељењу у приградско подручје / Did a lower house price compared to Budapest play a role in moving to a suburban area

F: Претходно је имао(ла) сеоско пребивалиште или викендицу / Had a previous rural residence or a holiday home

G: Планирали су да имају једно дете или више деце приликом пресељења / They were planning to have a child / more children when they moved

Табела 3. *Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја I*
/ Table 3. *Characteristics of migration between Budapest and the suburban area I*

Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја I / Characteristics of migration between Budapest and the suburban area I		Број интервјуа / Interview ID
Мотиви за промену пребивалишта и селидбу у приградско подручје / Motivations for changing residence and moving to the suburban area	подручје зеленог појаса / green belt area	I7, I17, I22, I29, I31, I32, I33, I35, I37, I38
	мир и тишина / silence, tranquility	I4, I7, I17, I22, I29, I32, I33, I37, I40
	одговарајуће место за одгој деце / suitable place for raising a child	I7, I9, I14, I15, I24, I26, I28, I29, I32, I33, I40
	засебна кућа / detached house	I9, I14, I17, I19, I22, I23, I24, I26, I27, I29, I30, I36, I37, I39
	добре цене некретнина (у поређењу са Будимпештом) / good real estate prices (compared to Budapest)	I1, I5, I6, I7, I8, I10, I12, I13, I14, I15, I16, I17, I20, I21, I24, I27, I28, I33, I34, I35, I36, I37
	близина Будимпеште / proximity to Budapest	I2, I4, I8, I15, I20, I22, I25, I37, I38
	приградско насеље и стил живота / suburban settlement/life style	I15, I16, I20, I21, I29, I40
	могућност изградње нове куће / possibility of building a new house	I33
	могућност узгоја животиња / possibility of keeping animals	I6, I34
	познато подручје / familiarity with the area	I10, I12, I23, I24, I30, I39
	родбина и познаници у подручју / relatives, acquaintances in the area	I3, I5, I18, I23, I24, I30, I38
	добре цене изнајмљивања некретнина (у поређењу са Будимпештом) / good sublet prices (compared to Budapest)	I2
	ниска насељеност / low population density	I4, I34

← НАЗАД

← ВАСК

Очекивања од новог пребивалишта / Expectations for the new residence	више простора (код куће и на зеленим површинама) / more space (in homes and green areas)	I3, I6, I17
	подручје зеленог појаса / green belt area	I7, I17, I22, I29, I31, I32, I33, I35, I37, I38
	мир и тишина / silence, tranquility	I4, I7, I17, I22, I29, I32, I33, I37, I40
	мали град или сеоска заједница / small-town or rural community	I15, I16, I20, I21, I29, I40
	близина Будимпеште / proximity to Budapest	I2, I4, I15, I8, I20, I22, I25, I37, I38
	јавна безбедност / public safety	I8, I38
	одговарајуће место за одгој деце / suitable place for raising a child	I7, I9, I14, I15, I24, I26, I28, I29, I32, I33, I40
	могућност узгоја животиња / opportunity to keep animals	I6, I34
	заједница/community	I1, I16, I20, I34, I38
	приступ образовним установама / access to educational institutions	I21, I32

Табела 4. Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја II / Table 4. Characteristics of migration between Budapest and the suburban area II

Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја II / Characteristics of migration between Budapest and the suburban area II		Број интервјуа / Interview ID
Животни догађаји повезани са пресељењем у приградско подручје / Life events associated with moving to the suburban area	односи и заједнички живот / relationship, cohabitation	I5, I22
	брак/marriage	I1, I8, I26, I28
	оснивање породице / starting a family	I1, I8, I13, I15, I26, I28
	рођење детета / childbirth	I9, I10, I12, I16, I20, I21, I24, I32, I37, I40
	развод/divorce	I25
	селидба из родитељског дома / moving out from parents' home	I30
	старање о члану породице / caring for a family member	I3
задуженост/debt	I18	

Табела 5. Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја III / Table 5. Characteristics of migration between Budapest and the suburban area III

Карактеристике миграција између Будимпеште и приградског подручја III / Characteristics of migration between Budapest and the suburban area III		Број интервјуа / Interview ID
Претходно искуство становања на селу / Previous rural experience	пребивалиште током детињства / residence during childhood	I1, I8, I10, I12, I13, I15, I16, I27, I30, I31, I34, I38
	викендица / summer house	I11, I26, I39

© 2024 Аутор(и). Објавио Социолошки ирејлед (<https://scindeks.ceon.rs/issue.aspx?issue=17370&lang=sr>). Овај чланак је доступан у режиму отвореног приступа, под условима и одредбама СС БУ-СА 4. Види: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.sr-latn>

